

Justitsministeriet

Dato: 16. januar 2008

Dok.: FRM40664

Sagnr.: 2007-154-0113

Udkast til tale til ministeren til brug for besvarelse af samrådsspørgsmål C i Retsudvalget torsdag den 17. januar 2008 (åbent samråd).

Spørgsmål C:

”Ministeren bedes på baggrund af de seneste skudepisoder i og omkring København redegøre for,

- a) hvilke muligheder politiet efter gældende lovgivning har for at forebygge henholdsvis efterforske denne form for kriminalitet, samt hvordan politiet i praksis har benyttet sig af disse muligheder, og*
- b) hvilke overvejelser ministeren gør sig i retning af at bekæmpe denne form for kriminalitet, herunder hvilke konkrete initiativer ministeren overvejer, samt hvornår disse i givet fald kan sættes i værk.”*

Svar:

1. Samrådet her i dag ligger i fin forlængelse af fore-spørgselsdebatten i går, hvor jeg havde lejlighed til grundigt at redegøre over for Folketinget for indsatsen over for vold og ulovlige våben.

Et emne, der jo desværre igen er blevet alt for nærværende med de chokerende og meningsløse episoder, vi har set på det seneste, hvor der - helt uden respekt for menneskeliv - er anvendt skydevåben og knive på åben gade.

Jeg er derfor meget glad for også at få mulighed for at drøfte det her alvorlige emne i Retsudvalget – der jo stillede samrådsspørgsmålet allerede før jul. Da samrådet i mellemtiden er blevet ”overhalet” af hastefore-spørgslen i salen i går, håber jeg, at udvalget vil bære over med, at jeg bliver nødt til at gentage mig selv lidt i dag.

2. Som alle andre har jeg naturligvis været forfærdet over de voldsomme skudepisoder, vi har set inden for meget kort tid. Jeg tror, de fleste af os har oplevet det som nærmest surrealistisk, at man i de dage næsten dagligt kunne høre om nye skuddramaer, der kunne være taget lige ud af en dystre gangsterfilm.

Den slags skudepisoder – og de dybt tragiske knivoverfald, vi har set efterfølgende – illustrerer desværre, at der er tale om et meget alvorligt problem, som ingen ansvarlig politiker kan bagatellisere.

Det er simpelthen fuldstændigt uacceptabelt, at folk skal være bange for at kunne blive fanget i en skudveksling i den lokale kiosk, på parkeringspladsen i boligkvarteret eller på gaden i nattelivet.

Men samtidig er det vigtigt at holde fast i, at Danmark ikke er ramt af en accelererende voldsspiral, som de meget omtalte episoder, vi har set, måske kunne give indtryk af. For mig at se, har vi her som politikere en særlig vigtig rolle i forhold til ikke uforvarende at bidrage til en øget utryghed og angst i befolkningen – en utryghed, som den faktiske udvikling heldigvis ikke giver belæg for.

For som jeg redegjorde detaljeret for i går, er de generelle tal for voldskriminaliteten – herunder antallet af knivstikkerier og overfald med andre våben – rent faktisk ikke steget gennem de sidste 10 år.

Det er således fortsat en meget lille del af voldskriminaliteten, der begås ved brug af skydevåben eller knive.

Men det er selvfølgelig langt fra det samme, som at vi skal negligere de problemer, der ubestrideligt er.

Det er da også baggrunden for, at regeringen fra starten netop har sat fokus på at styrke indsatsen mod vold. Her vil jeg ikke trætte udvalget med en detaljeret optælling, men blot nævne handlingsplanen ”Stop Volden” og de markante strafskærpelser for bl.a. vold.

3. Som Folketingets partier har drøftet på møder i de forløbne uger og under foresørgselsdebatten i går, er det centrale spørgsmål lige nu og her, hvordan vi kan imødegå brugen af ulovlige våben.

Særligt hvad angår omfanget af problemerne med ulovlige skydevåben er det Rigspolitiets vurdering, at der er en betydelig mængde skydevåben i omløb. Og der er blandt kriminelle grupper og netværk i den seneste tid konstateret en stigende anvendelse af skydevåben ved konfrontationer.

Det er da også Rigspolitiets vurdering, at skudepisoderne i slutningen af sidste år i vid udstrækning havde tilknytning til bandekriminalitet.

I 2007 registrerede Rigspolitiet i alt 28 episoder på landsplan, hvor skydevåben blev anvendt i det offentlige rum. I 12 af disse sager var der involveret medlemmer af de kriminelle bander, som Rigspolitiet løbende monitorer.

I perioden 2006 – 2007 har Rigspolitiet undersøgt i alt 1.293 skydevåben, der er kommet i politiets varetægt.

I lyset af de banderelaterede skudepisoder i slutningen af året udsendte Rigspolitiet i november en rundskrivelse til alle landets politikredse om en intensivering af indsatsen mod illegale skydevåben i kriminelle miljøer.

I rundskrivelsen har Rigspolitiet bl.a. understreget, at alle skydevåben, som kommer i politiets besiddelse, skal indsendes til undersøgelse. Det har således vist sig, at kun ca. halvdelen af de skydevåben, som er kommet i politiets besiddelse, er blevet indsendt til undersøgelse hos Rigspolitiet.

4. Som bekendt blev der med vedtagelsen af politiloven i 2004 skabt mulighed for, at politiet kan etablere visitationszoner. Politiet kan således bestemme, at der i områder, hvor der vurderes at være en forøget risiko for vold, i en vis periode kan foretages stikprøvekontrol af, om nogen besidder eller bærer ulovlige våben på offentligt tilgængeligt sted.

Baseret på de hidtidige erfaringer er det politiets vurdering, at etableringen af visitationszoner har en præventiv effekt. Det ser således ud til, at personer, som ellers kunne finde på at være bevæbnede, ikke bærer våben, når de færdes i visitationszoner.

I lyset af de seneste episoder har Rigspolitiet anbefalet politikredsene i videst muligt omfang at etablere visitationszoner, hvor det er relevant. Og som vi allerede har set det flere steder i landet, kan det forventes, at politiet fremover vil øge brugen af visitationszoner - og ved intensive stikprøvekontroller sikre, at zonerne får en reel effekt.

5. Ved siden af politiets indsats i forbindelse med etableringen af visitationszoner vil jeg fremhæve den strategi for en forstærket indsats mod bandekriminalitet, som Rigspolitiet iværksatte i 2005.

Formålet med strategien har været at tilpasse og udvide den mangeårige indsats mod rockerkriminalitet til også at omfatte andre kriminelle bander og netværk, som begår alvorlig kriminalitet, herunder voldskriminalitet, ofte med brug af våben.

Som nævnt er det da også politiets vurdering, at de seneste skudepisoder i vid udstrækning netop har tilknytning til bandekriminalitet.

Politiets strategi for en styrket indsats mod bandekriminalitet består af dels en meget håndfast del med fokus på hurtige og konsekvente reaktioner over for de mest forhærdede kriminelle, dels en ”blødere” forebyggende del med kriminalpræventive foranstaltninger over for dem, som endnu kan hjælpes ud af den kriminelle løbebane.

Ved den hårdere del af indsatsen bruger politiet bl.a. midlerne og erfaringerne fra rockerindsatsen til at målrette efterforskningen mod konkrete bander og bandemedlemmer.

Den blødere del af indsatsen omfatter forskellige fo-
rebyggende tiltag mod utilpassede unge, der ”flirter”
med bandeidentiteten, og hvor bl.a. de unges familier
og øvrige netværk bliver inddraget.

Jeg ved, at Rigspolitiet har en ny statusrapport lige på
trapperne, hvor der med afsæt i strategien fra 2005 re-
degøres for bandekriminaliteten i 2007.

6. I lyset af politiets vurdering af, at der er en betyde-
lig mængde skydevåben i omløb - og den stigende an-
vendelse af skydevåben ved banderelaterede konfron-
tationer - har Justitsministeriet drøftet situationen med
bl.a. Rigsadvokaten og Rigspolitiet.

Som jeg oplyste i går, vil jeg på baggrund af disse
drøftelser senere i denne folketingssamling fremsætte
et lovforslag med henblik på at skærpe straffen for
bl.a. ulovlig besiddelse af skydevåben på offentligt
tilgængelige steder.

For at sikre, at personer, der har båret skydevåben på offentligt tilgængelige steder, umiddelbart kan fjernes fra gaden, vil lovforslaget også indeholde en ændring af retsplejelovens regler om varetægtsfængsling, så det bliver muligt at bruge såkaldt retshåndhævelsesarrest i sådanne sager.

Som jeg tilkendegav i går, er der efter min opfattelse også behov for at udvide de nuværende målsætninger for sagsbehandlingstiderne i voldssager – ved anklagemyndigheden, domstolene og kriminalforsorgen – til også at omfatte sager om ulovlig våbenbesiddelse på offentligt sted.

7. Jeg har stor fortrøstning til, at den samlede effekt af:

- intensiveret brug af visitationszoner
- strafskærpelse for besiddelse af ulovlige skydevåben på offentligt sted og mulighed for retshåndhævelsesarrest)
- hurtigere sagsbehandling i sådanne sager
- øget brug af tv-overvågning, hvor det er relevant
- og politiets synlige tilstedeværelse i nattelivet

tilsammen vil medvirke til en mærkbar forbedring af situationen.